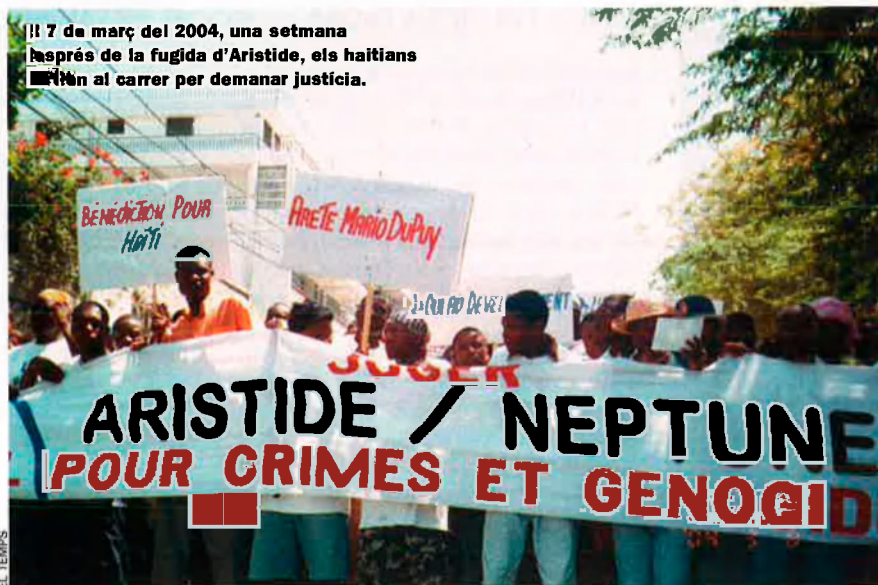

Han passat gairebé dos anys des que l'excapellà Jean-Bertrand Aristide va haver d'abandonar el palau presidencial d'Haití a corre-cuita, primer en un helicòpter posat pels Estats Units, i després en avió cap a la República Centreafricana.

El 7 de març del 2004, una setmana després de la fugida d'Aristide, els haitians s'aturen al carrer per demanar justícia.

L'ombra d'Aristide plana sobre Haití

Ara viu exiliat a Sud-àfrica, encara que va passar una temporada a Jamaica. Era el 29 de febrer del 2004. Des de la República Dominicana, la primera confirmació oficial d'aquesta fugida de l'esperança negra de la teoria de l'alliberament la va donar el cònsol Edwin Paraison, que també semblava alleugerit per la marxa d'Aristide davant d'una guerra civil en gestació.

El diumenge següent, érem als carrers de Port-au-Prince, la capital, en la manifestació de celebració per la caiguda d'un règim que, en menys de deus anys, havia passat de ser l'alternativa democràtica en un dels països més pobres del món a un nou exercici de despotisme on la misèria és utilitzada per posar al servei del poder un territori que depèn del mercat del narcotràfic. Aristide no s'havia pogut quedar ni un minut més perquè, davant l'avanç de la guerrilla formada per expolícies i exmilitars, els americans aquesta vegada li van indicar el camí de sortida tallant-li de rel el centenar de guardaespalles blancs, d'una empresa de seguretat, que cuidaven d'ell, la seva dona i les seves dues filles.

Aristide ja no hi era, però al costat del palau presidencial, a les 2 h de la tarda, els franc-tiradors *chimères*, armats amb el beneplàcit de les altes instàncies i els beneficis de la droga, van començar a

disparar contra els manifestants que saquejaven la caserna de policia i els càmeres de premsa i televisió que cobrien els esdeveniments. El nostre company Ricardo Ortega, a qui Antena 3 preferia tenir-lo com a *free-lance* per lògiques d'interessos d'empresa, va ser un dels sis morts aquell dia.

Vint mesos després, el candidat més ben situat per guanyar les eleccions presidencials del 8 de gener, auspiciades per la Missió d'Estabilització de l'ONU a Haití (Minustah), és René Préval, ex primer ministre d'Aristide i president de palla del 1995 al 2000, abans que l'excapellà catòlic no es tornés a representar. Una enquesta encarregada per la mateixa ambaixada dels Estats Units li atorga el 31% en la intenció de vot, fins i tot amb un treball de camp que no abraça els barris marginals de Cité Soleil i La Saline, construïts sobre escombraries al costat del mar. Allà és on l'expresident, orfe ell mateix, va fonamentat el seu prestigi i on continua havent-hi el nucli de partidaris del seu partit, Lavalas, que no ha estat prohibit per les noves autoritats.

El segon més ben col·locat, dels 35 que es presentaven, era un magnat agroalimentari haitianoamericà de Texas, Dumarsais Siméus, amb una intenció del 21%, però que el mateix Govern ha impedit que hi participés. Candidats

democràtics com Leslie Manigat, un altre expresident, derrocat per un cop d'estat l'any 1988, Evans Paul, uns dels líders de l'oposició pacífica a Aristide i el socialista Serges Gilles només recullen entre el 4 i el 5% cadascun. L'ex cap de l'aixecament el febrer de l'any passat, a Gonaïves, al nord d'Haití, jove excomissari Guy Philippe, que compartia tertúlia amb els periodistes a les terrasses dels hotels de Petionville a la part elevada de la ciutat, no va gaire més enllà.

En el sondeig no apareix l'empresari tèxtil Charles Baker ni el pastor cristià Chavanne Jeune, que també tenen certes possibilitats, així com l'única dona de la llista, Judie Roy. Per contrarestar l'arribada d'un altre home d'Aristide, i amb vista a la segona volta prevista per al 15 de febrer, s'ha organitzat una Entesa per la Democràcia i la Modernitat, amb nou formacions de dreta i esquerra que es comprometen a donar suport al candidat més ben situat. Una iniciativa que s'estén a les legislatives pels 130 escons a la Cambra de Diputats i el Senat.

La dificultat dels comicis és garantir la seguretat de la població. El setembre del 2004, els *chimères* ("còlera" en llengua crioll) van llançar l'operació Bagdad, d'inspiració òbvia per crear un clima de violència, amb incendis de cotxes a Port-au-Prince i assassinats de policies. Des de la caiguda d'Aristide i fins al novembre passat, han mort al país 1.600 persones i milers han resultat ferides. Els segrestos es multipliquen, es poden produir en qualsevol zona i afecten tant ciutadans estrangers com simples civils o escolars. La Minustah, dirigida per xilens i brasilers, que suma 7.500 soldats i 1.987 agents, de vint països diferents —entre ells l'estat espanyol—, ja ha hagut de lamentar deu baixes. Cada cop que s'endinsen a Cité Soleil es desencadena una autèntica batalla, amb víctimes de les dues parts.

"Nosaltres no restablirem l'exèrcit d'Haití i no es retornarà a un model controlat pel cap d'estat (dictadures de Papa

Doc i Baby Doc de la dècada dels cinquanta a la dels vuitanta). Serà el pròxim Parlament i Govern qui s'encarregarà de fer-ho", explicava a París el primer ministre de l'actual transició, Gérard Latortue, poc després de la desaparició de part de Gonaïves, arrasat per l'huracà Jeanne el setembre de l'any passat. "Era una simple tempesta tropical, però els milers de morts és el resultat del mal govern a què ha estat sotmès el país només per satisfer desitjos personals", es lamentava aquest economista i jurista de setanta anys, exministre d'Exteriors, que diu que es va assabentar per la ràdio a Florida que l'havien escollit cap de l'executiu. La seva intenció és dimitir el 7 de febrer perquè, el 24, es pugui escollir el nou president, que substituirà l'actual, també transitori, Boniface Alexandre, que hi va accedir com a president del Tribunal de Cassació.

Abans, però, el Govern ja s'ha encarregat de presentar una denúncia contra Aristide al Tribunal Federal de Miami, el passat 2 de novembre, on se l'acusa "d'apropiació de milions de dòlars dels fons públics i d'haver encoratjat, protegit, participat i aprofitat un tràfic de droga il·legal a Haití i que passava per Haití cap als Estats Units".

L'historiador Gérard Pierre Charles, que va viure exiliat 26 anys a Mèxic per les seves idees comunistes i que, després de donar suport al messies negre als anys noranta, es va convertir en un adversari seu, ho resumia de manera crua al seu pas per la capital francesa fa un any i mig, abans no morís a causa de la seva paràlisi a les cames als seixant-nou anys. "El seu discurs era populista, amb una virulència extraordinària. Sabíem que tenia un lligam amb la màfia internacional. Utilitzava el crim organitzat per mantenir-se al poder, a través del narcotràfic internacional. Ara es tracta que no hi hagi una altra intervenció colonial de l'exterior, sinó una missió per construir el consens, una nació. És una ocasió històrica." Els 3,5 milions d'electors inscrits, dels 4,5 possibles i una població de 8,5 milions de persones, esperen aquesta nova oportunitat de conjurar la maledicció que els persegueix per haver estat la primera república negra de la història, independitzada de França ara fa 200 anys.

Vicenç Batalla

Interiors

Casaments gais a Praga

Libert Ferri

Si el tràmit del Senat no ho impedeix o el *neoon* president Vaclav Klaus no fa una jugada, els gais i les lesbianes de la República Txeca ben aviat tindran una llei d'unions que no els permetrà adoptar però sí beneficiar-se dels drets d'herència i de pensions que dona el matrimoni a les parelles heterosexuales. De moment, la Cambra de Diputats hi ha donat llum verda, amb el suport de socialdemòcrates i comunistes i el vot el contra dels conservadors i democratacristians.

Els sondejos d'opinió publicats fins ara diuen que el 50% dels ciutadans txecs no rebutgen l'homosexualitat, fet que fa de Praga una ciutat turística gai i de l'associació SOHO la més potent de l'antic bloc comunista pel que fa a la defensa dels drets civils de gais i lesbianes. A la República Txeca no hi ha constància de discriminacions a l'exèrcit o al funcionariat, i es garanteix el dret d'asil a persones perseguides per la seva condició homosexual. Són avenços promoguts per l'expresident Vaclav Havel, que en el seu primer discurs de triomf electoral el juny del 1990 va anunciar que un dels seus objectius seria la defensa dels drets civils de gais i lesbianes.

La llei d'unions homosexuals, ara en part aprovada, va ser proposada el 1998 i ha estat tramitada i rebutjada cinc vegades. La pressió dels bisbes catòlics i dels predicadors protestants, proclamant que allò era "una anomalia jurídica", va neutralitzar tant els bons oficis del president Havel com les iniciatives parlamentàries dels socialdemòcrates. Si la llei txeca s'aprova, l'hongaresa no tardaria, els projectes normalitzadors del president romanès Traian Basescu rebrien oxigen i seria un avís per a l'escalada homòfoba de la dreta a Polònia.

llibertferri@telefonica.net